

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 414/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov **1.**

a 2.

, zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Slaninom, advokátska kancelária, Horné Bašty 25, Trnava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Obo 11/2019 z 24. júna 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 ObdoV 1/2021 z 23. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 28. júna 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Obo 11/2019 z 24. júna 2020 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Obdo V1/2021 z 23. februára 2022 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že spoločnosť [redacted] (ďalej aj „žalobkyňa“), sa svojou žalobou na Krajskom súde v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) domáhala proti [redacted] (ďalej len „žalovaný“), správcovi konkurznej podstaty úpadcu [redacted] (ďalej len

„úpadca“), medzi inými určenia pravosti pohľadávky proti úpadcovi v sume 31 859,48 eur. V právnej veci žaloby sa na krajskom súde konanie viedlo pod sp. zn. 29 Cbi 5/2010.

3. Rozsudkom krajského súdu č. k. 29 Cbi 5/2010 z 23. novembra 2018 v spojení s opravným uznesením krajského súdu č. k. 29 Cbi 5/2010 z 21. mája 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodol krajský súd tak, že 1. konanie v časti o zaplatenie sumy 9 370 eur zastavil, 2. určil, že pohľadávka žalobkyne uplatnená do konkurzu úpadcu v celkovej sume 1 853 eur je oprávnená ako pohľadávka proti podstate, 3. v prevyšujúcom rozsahu žalobu zamietol a 4. žalovanému priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 88 % .

4. Proti rozsudku krajského súdu podali žalobkyňa, resp. v jej mene sťažovateľ 2 a žalovaný (správca) odvolania, o ktorých bolo rozhodnuté rozsudkom najvyššieho súdu. Pretože sťažovateľ 2 „... v predmetnom spore nevystupuje ako právny zástupca žalobcu, keďže dňom 22. februárom 2018 zaniklo jeho oprávnenie vykonávať činnosť advokáta, a zároveň nebolo preukázané, žeby pôsobil ako likvidátor žalobcu...“, najvyšší súd odvolanie sťažovateľa 2 odmietol ako podané neoprávnenou osobou (pozri bod 12 odôvodnenia rozsudku krajského súdu). V ďalšom najvyšší súd na základe odvolania žalovaného rozsudok krajského súdu v časti výroku o určení pravosti pohľadávky v sume 1 853 eur zmenil tak, že žalobu zamietol. Zároveň rozhodol, že žalovaný má proti žalobkyni nárok na náhradu trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Proti rozsudku najvyššieho súdu podali dovolanie žalobkyňa, resp. v jej mene sťažovateľ 1 (na základe plnomocenstva z 1. septembra 2020 udeleného predsedom a podpredsedom predstavenstva žalobkyne, pozn.) a sťažovateľ 2 (likvidátor žalobkyne). Uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa 1, ako aj dovolanie sťažovateľa 2 odmietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovatelia namietané porušenie označeného základného práva podľa ústavy, ako aj práva podľa dohovoru odôvodňujú tým, že „... v dôsledku porušenia tak hmotnoprávných princípov, ako aj základných procesných zásad a princípov...“ im v konaní o odvolaní a následne aj v konaní o dovolaní bola odňatá možnosť konať pred súdom.

7. V nadväznosti na už uvedené sťažovatelia tiež argumentujú, že „... K porušeniu základného práva na súdnu ochranu súbežne s porušením... práva na spravodlivý proces v okolnostiach prípadu došlo z... dôvodu:

- nesprávne aplikované konštitutívne a deklaratórne účinky skutočností zapisovaných do obchodného registra v prípade ustanovenia likvidátora obchodnej spoločnosti,
- likvidátor obchodnej spoločnosti nie je právnickou osobou.

Zápis likvidátora do obchodného registra má deklaratórny účinok a účinky nastávajú momentom jeho prijatia VZ obchodnej spoločnosti...“.

A teda sťažovatelia najvyššiemu súdu vyčítajú, že danú vec nesprávne právne posúdil.

8. Napokon sťažovatelia namietajú, že rozsudok najvyššieho súdu, ako aj uznesenie najvyššieho súdu nedávajú „... jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany...“.

9. Z uvedených dôvodov sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu, ako aj uznesením najvyššieho súdu. Tieto rozhodnutia žiadajú zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľov obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Ústavný súd v prvom rade skúmal, či ústavná sťažnosť bola podaná oprávnenými osobami, t. j. fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

13. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľmi formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľov proti rozsudku najvyššieho súdu, ako aj proti uzneseniu najvyššieho súdu je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako takú, ktorá je podaná zjavne neoprávnenými osobami.

14. Podľa judikatúry ústavného súdu o ústavnú sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 10/2019, I. ÚS 255/2019). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, prípadne rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je

účastníkom namietaného konania (stranou sporu) alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti (IV. ÚS 476/2013).

15. Podľa § 72 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) na konanie právnickej osoby pred súdom sa použijú ustanovenia osobitného predpisu o konaní za právnickú osobu.

16. Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom (štatutárne orgány).

17. Podľa § 92 ods. 1 CSP zástupcovi, ktorého si strana zvolila, udelí písomne splnomocnenie buď na celé konanie, alebo len na určité úkony.

18. Podľa § 92 ods. 2 CSP splnomocnenie udelené na celé konanie a splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť. Zástupca, ktorému bolo také splnomocnenie udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana.

19. Podľa § 191 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení účinnom od 1. októbra 2020 (ďalej len „Obchodný zákonník“) predstavenstvo je štatutárnym orgánom spoločnosti, ktorý riadi činnosť spoločnosti a koná v jej mene. Predstavenstvo rozhoduje o všetkých záležitostiach spoločnosti, pokiaľ nie sú týmto zákonom alebo stanovami vyhradené do pôsobnosti valného zhromaždenia alebo dozornej rady. Pokiaľ stanovy neurčia inak, je oprávnený konať v mene spoločnosti každý člen predstavenstva. Členovia predstavenstva, ktorí konajú v mene spoločnosti, a spôsob, ktorým tak robia, sa zapisujú do obchodného registra.

20. Podľa § 768s ods. 7 Obchodného zákonníka ak odseky 8 a 9 neustanovujú inak, likvidácie, v ktorých bol likvidátor zapísaný do obchodného registra do 30. septembra 2020, sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. septembra 2020.

21. Podľa § 70 ods. 3 Obchodného zákonníka spoločnosť vstupuje do likvidácie zápisom likvidátora do obchodného registra, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 75b ods. 1 Obchodného zákonníka vstupom spoločnosti do likvidácie prechádza na likvidátora pôsobnosť štatutárneho orgánu konať v mene spoločnosti okrem oprávnenia zvolať zasadnutie najvyššieho orgánu spoločnosti.

23. Podľa § 75b ods. 3 Obchodného zákonníka likvidátor robí v mene spoločnosti len úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti. Pri výkone tejto pôsobnosti likvidátor najmä plní záväzky spoločnosti, uplatňuje pohľadávky a prijíma plnenia, koná za spoločnosť pred súdmi a inými orgánmi, uzaviera zmiery a dohody o zmene a zániku práv a záväzkov. Nové zmluvy môže uzavierať len v súvislosti s ukončením doterajších právnych vzťahov.

24. Ako z ústavnej sťažnosti a jej príloh nepochybne vyplynulo, v právnej veci žaloby účastníčkou (stranou sporu) základného (nachádzacieho) konania bola žalobkyňa ([REDACTED]), a nie sťažovateľa. Ustanovenia § 359 a § 424 CSP právo podať odvolanie, ako aj dovolanie priznávajú strane sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Sťažovateľ 1 (advokát), ako aj sťažovateľ 2 (likvidátor) však boli, resp. sú iba subjektmi, ktoré sú za predpokladu splnenia zákonných podmienok oprávnené v mene strany sporu (žalobkyne) vykonávať právne úkony, t. j. túto zastupovať. A práve nepreukázanie vzniku oprávnenia sťažovateľov v mene žalobkyne (strany sporu) konať bolo aj dôvodom, pre ktorý boli nimi (sťažovateľmi) realizované podania (odvolanie, dovolanie) najvyšším súdom odmietnuté (pozri body 34 až 63 odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu). Tu ústavný súd pre úplnosť veci dodáva, že podľa jeho zistenia vstup žalobkyne do likvidácie nie je do obchodného registra dosiaľ zapísaný.

25. Pretože v konaní pred ústavným súdom podľa označenia v ústavnej sťažnosti v procesnom postavení sťažovateľa nevystupuje žalobkyňa (strana sporu), ale jej údajný právny zástupca (advokát) a likvidátor, ktorí ani v konaní pred krajským súdom a následne pred najvyšším súdom nemali procesné postavenie účastníka konania, a preto nemohli uplatňovať svoje procesné práva a plniť procesné povinnosti, nie sú v konaní o tejto ústavnej sťažnosti aktívne vecne legitimovaní. Inými slovami povedané, keďže v konaní pred krajským súdom a následne aj pred najvyšším súdom nositeľmi procesných práv a povinností boli účastníci konania – strany sporu a aj samotný spor bol o hmotnom práve (pohľadávke) žalobkyne, a nie sťažovateľov, podľa názoru ústavného súdu napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ako ani uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces podľa ústavy a dohovoru.

26. Z uvedených dôvodov preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol ako podanú zjavne neoprávnenými osobami podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu